

NOVA DOBA

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani

Stane letno 60 Din, mes. 5 Din, za čezmesečno 240 Din.
Oglasi za mm višine stolpca 50 p. Reklame med tekstem 1 Din.
Posamezna številka stane 1 Din.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Upravništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnega čekovnega urada št. 10.666.

ISKRENO POZDRAVLJENI JUGOSLOVANSKI ZADRUGARJI!

Takoj po našem narodnem osvobojenju in končnem ujedinjenju vseh treh jugoslovanskih plemen v našo veliko in mogočno državo je kmetijsko združništvo začelo misliti na skupno organizacijo. Ta organizacija bi naj imela dvojno nalogo: organizirati in izpopolnjevati kmetijsko združništvo doma, pospeševati našo združno zakonodajo in zastopati interese združništva pri vladi in konečno stopiti kot reprezentantinja jugoslovanskega združništva pred svet in iskati tam zveze s sorodnimi organizacijami. Kajti združništvo ni več kak sporadičen pojav, nego je svetovna institucija, je docela nova gospodarska religija, ki bode polagoma spremenila in prekrvala celo naše ekonomsko življenje. Združništvo je nosilec ne le gospodarskega napredka malih in slabih, ono je tudi nosilec miru in sprave, ono gre preko vseh političnih in narodnih nasprotij za svojim zvišenim ciljem: pomagati onemu, koji je pomoči potreben, kateri bi si rad ustvaril človeka vredno gospodarsko in socialno eksistenco. Združništvo je idealno, nesebično delo — in ravno zbog tega dobiva dan za dnevom novih apostolov in novih pristašev.

Jugoslovansko združništvo še danes nikakor ni to, kar bi moralo biti. Slovenci imamo dobro kreditno združništvo, ki je poleg tega, da je ustvarilo eksistenčne pogoje našemu kmetijstvu, obrtništvu in mali trgovini, doseglo tudi dosti dobro razviti čut za štedenje. Po štiridesetletnem delu in hudih bojih, ki so jih uprizarjali proti njemu vsakojaki nezadružni denarni zavodi, je doseglo naše kreditno združništvo neomejeno zaupanje v narodu. Zadruga je v njegovih očeh prav tako varna shranjevalka prihranjenega denarja kakor vsaka hranilnica ali banka.

Da, kaže se celo zavest, da je treba dajati prihranke malih ljudi v zadruga, ker mi tudi one edine v slučaju sile iz zadrege pomagajo. Kajti kaj štejejo pri mnogih nezadružnih zavodih pridne roke in poštenje, ako nimaš drugega jamstva? Kaj je kapitalistu na gospodarskem in socialnem napredku siromaka? Ti prevdarki množe vloge po kreditnih zadrugah, ki bodo vsled tega mogle v doglednem času oskrbovati ves naš mali kredit. Poleg kreditnega združništva imajo Slovenci tudi še precej konzumnega združništva, a to še ni dosti razvito, ker naš konzument še ni prišel do spoznanja, da je edina

pomoč proti prekomernemu draženju živil, obleke in vseh življenskih potrebščin v skupnem nakupu potom zadrug. Obrtniško in kmetijsko produktivno združništvo pa je razun par častnih izjem še le v povojih, istotako kmetijsko nabavno in prodajno združništvo. Tu čaka slovenske združne delavce še mnogo, mnogo dela.

Hrvatska ima dobro kmetijsko nakupno združništvo, trudi pa se z vsemi silami, da si ustvari tudi dobro kreditno združništvo. Isto je v Bosni in skoro isto tudi v prejšnji kraljevini Srbiji. V teh deželah z dobro zemljimi in skorajda neomejenimi možnostmi kmetijske produkcije je glavni problem gospodarstva naravno ta, da se to produkcijo izpopolni in poviša ter da se kmetijske produkte spravi v dobri formi in za dober denar na svetovni trg. Hrvatsko kakor srbsko združništvo se mnogo trudi za zboljšanje in povišanje kmetijske produkcije, kolikor more to storiti s teoretičnim podukom in sistematično dobavo kmetijskih strojev, ni pa še moglo vzeti v roke našega eksporta, ker mu manjka denarnih sredstev.

Ako sem povdaril poprej, da je združništvo element miru in sprave, velja to ne le za mednarodne stike, temveč danes v neki meri tudi za našo državo. Zadrugarji so prvi ustanovili organizacijo, ki obsega vsa tri plemena, vse tri za tako malenkostne stvari skregane brate.

Kolikor smo podučeni, se je ideja obnesla. Dosegel se je v GZS forum, pred katerim se obravnavajo ne le strokovne zadrugne zadeve, tihoče se tako Slovencev, kakor Hrvatov in Srbov, temveč tudi druga važna gospodarska vprašanja. V Splitu se je lani na kongresu razpravljalo o našem ribarstvu in vinarstvu, v Celju se letos med drugim govori o temeljnih načelih naše bodoče davčne zakonodaje, torej o problemu, ki je, kakor znano, eden najvažnejših za doseglo ravnovesja v našem državnem proračunu in — menda ni preveč rečeno — miru v naši državi. Vsa ta vprašanja se obravnavajo v duhu pomirljivosti in medsebojnega razumevanja — človek bi mnogokrat res ne verjel, da so to zastopniki istih plemen, ki po kričanju v parlamentu in listih bojda silijo narazen. Isto skušnjo kakor zadrugarji, imajo industrijalci, in zdi se mi, da tudi posamezne stanovske organizacije. In vendar se giblje — znaki so to za pomirjenje in ozdravljenje naših razmer. Ker je pa združništvo naj-

delku, ki se je formiral v polk. Imel je štiri bataljone, vsak po štiri čete in nad 2500 borcev.

Začetkom svetovne vojne je imel vojvoda Vuk nalog, da prepreči prehod Avstrijcev preko Drine. Krvave in dobro znane so bitke pri Ložnici, Lešnici, Samurovičja Adi, Jarku i. t. d. V bitki pri Ložnici je bil lahko ranjen, a Vuk se ni pomišljal, da ostavi bitko in svoje borce. Pri Lešnici je bil teško ranjen v trebuh in prenešen v valjevsko bolnico in nato v aleksinačko. Ko je čul, da začne kmalu ofenziva, je zapustil Vuk s še neozdravljeno rano bolnico, prevzel znova poveljstvo, se udeležil ofenzive in prikorakal prvi v Beograd. Nato je odšel v Požarovac, odtod v Makedonijo, v Strumnico in Kočane, kjer je čuval mejo proti Bolgarom. Pred navalom treh sovražnih armad smo bili prisiljeni se umakniti, tudi Vuk se je umaknil prvokrat v življenju. Za časa umikanja je bil zvest

obsežnejša in najbolj popularna naša gospodarska organizacija, bi mu mi od srca želeli, da bi vodilo svojo akcijo za mir in spravo med nami še zanaprej.

Slovenci, osobito še Celjani, se pa sedanjega kongresa veselimo še tem bolj, ker ga je sklical GZS v naše mesto ob času, ko obhaja tukajšnja domača zadrugna organizacija svojo štiridesetletnico. Kaj pomenja Zadrugna Zveza v Celju za naše narodno gospodarstvo in našo gospodarsko osamosvoje, o tem razpravlja v listu drug člankar. Veseleje naše ob tej obletnici je toliko večje, ker ga praznujemo z brati iz cele kraljevine. Zato, iskreno nam dobrodošli!

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Repertoar:

5. petek »Pelikan«. Debut g. Kokotu. A.
7. nedelja »Kozarec vode«. Izven.
8. ponedeljek »Operni večer«. A.

Sedemdesetletnica narodnega delavca dr. Fr. Jurtele.

V Ptujju slave te dni sedemdesetletnico zaslužnega narodnega delavca dr. Fr. Jurtele. Mož se je takoj ob začetku svojega samostojnega delovanja začel zanimati za narodno delo svojih rojakov, katerim je kmalu stopil na čelo in jih vodil dolga leta.

Rojen 1. 1853 pri Sv. Andražu v Slov. goricah je prišel v osnovno šolo v Ptuj, odkoder je odšel v gimnazijo v Maribor in jo dovršil 1. 1875. Ko je dokončal pravoslavne študije v Gradcu, se je povrnil v Ptuj in stopil v odvetniško pisarno dr. Fichtenaua.

Z malim presledkom od 1891 do 1897, ko se je preselil v Šmarje, je živel in deloval ves čas v Ptujju med ožjimi svojimi rojaki.

Po dovršeni odvetniški praksi je vleklo srce dr. Jurtele sicer na Koroško, da bi deloval med koroškimi Slovenci, ki so posebno potrebovali požrtvovalnih in vztrajnih narodnih delavcev. Ali v Ptujju si je bil doslej pridobil že toliko zaslug, da ga niso mogli več pogrešati. Postal je neizogibno potreben tudi v Ptujju, kjer je bilo tudi malo vnetih narodnih delavcev. Tako je 1. 1886 prevzel po umrlem odvetniku ptujskem dr. Al. Gregoriču njegovo odvetniško pisarno. V njej je potekalo odslej njegovo življenje in delovanje, v njej deluje še danes.

V časih, ko je začel delovati dr. Jurtele, je centralna vlada na Dunaju nekoliko popustila v boju proti Slovanom ter jim dovoljevala nekatere pravice. Zato pa so se zasebno začeli Nemci organizirati, da obdržijo svoje

čuvar naše vojne, umikajoče se preko Leskovca, Lebana, Prištine, Peči Andrijevce, Skadra, San Giovanni in Drača. On, ki je bil prvi pri napadanju, je bil zadnji pri umikanju. Vojvodi Vuku je pač tam mesto, kjer je največja nevarnost — biti prvi pri sovražniku.

Pri Dečanu so ga obkolili Arnavti. S svojo hladnokrvnostjo in hrabrostjo se mu ni le posrečilo rešiti cel svoj oddelek brez izgub, temveč je rešil tudi ostale jetnike v dečaniškem samostanu. Na Krf je prepeljal okoli 2000 borcev. Na solunsko fronto je bil poslan prvi s svojim oddelkom, kjer je čuval dolgo črto Lerin-Pisoder-Korča. Tu je stal na straži vojvoda Vuk, dokler niso dospele še ostale čete. Udeležoval se je v bitki na Kajmakčlanu in s svojim oddelkom zajel 6 topov. Drugi dan je na čelu svojih četnikov napadel sovražnike na »Sivi steni«, kjer je našel smrt 16. novembra 1910. leta.

narodne predpravice in jih kolikor mogoče še razširijo. Slovenci so se morali trdo boriti za vsako drobtinico svojih pravic.

Te razmere so se jasno zrcalile tudi v Ptujju.

Narodna čitalnica, ustanovljena 1. 1864, v kateri so se zbirali izprva vsi, ki so želeli izobrazbe, tudi Nemci, ob začetku Jurtelovega prihoda v Ptuj skoraj ni mogla za drag denar dobiti primernih prostorov. Nemštvo se je v 70 letih organiziralo in začelo ostro nastopati proti Slovincem. Slovenci niso smeli pustiti proti pešici pravih, proti večini »umetnih« Nemcev.

Prvi pogoj, da se morejo nemoteno zbirati in delovati, je bil, da dobe lastne prostore. Kupili so zato 1. 1882 »Hotel zur Stadt Wien«, ki so ga preustrojili v sedanji »Narodni dom«. A odkod dobiti potrebni denar? Čitalnični tajnik Ivan Urbanec in dr. Jurtele sta prevzela težko nalogo ter nabrala precejšen del potrebne vsote.

Velike važnosti za gospodarski razvoj, pa tudi narodni so bili na Štajerskem okrajni zastopi.

Ti so volili okrajne šolske svete, kateri imajo odločevati pri nastavljanju učiteljev. Dotlej je bil ptujski okrajni zastop v nemških rokah. Če so Slovenci hoteli napredovati, so ga morali dobiti v svoje roke.

Dr. Jurtele je bil tisti mož, kateremu se je po večletnem trudu to posrečilo. Ko so 1. 1883 pri volitvah v okrajni zastop Slovence propadli, so uvideli, česa potrebujejo za zmago. Treba je bilo pravih katastra veleposestniške skupine, treba pa je bilo tudi slovenske volilce, ki so bili gmotno odvisni od Nemcev, osvoboditi nemškega terorja. Saj so Nemci 1. 1883 zmagali le na ta način, da so zagrozili vsem slovenskim volilcem z gmotnim upropačenjem. Pri rešitvi teh težavnih nalog je odlično sodeloval dr. Jurtele. Ker ni sodišče sproti v red spravljalo zemljiške knjige, saj so še pradedje bili vpisani za zemljiške lastnike, so morali Slovenci s pomočjo raznih oseb (župnikov, županov itd.) dognati, kdo je veleposestnik. Skoro 3 leta je neki geometer Čeh urejeval veleposestniški kataster, da ga je spravil v soglasje z zemljiško knjigo.

Da pa slovenske volilce in sploh slovensko ljudstvo tudi gmotno osvobode nemškega pritiska in prevelikega odiranja, so 1. 1883 osnovali dr. Jurtele in drugi hranilno in posojilno društvo, kateremu načeljuje dr. Jurtele še danes. Tako pripravljeni so 1. 1886 pri volitvah v okrajni zastop zmagali Slovenci kljub veliki moči in pritiskom nasprotnikov. Dr. Jurtele je največ pripomogel k tej zmagi, njega so izvolili tudi za načelnika. On je bil takrat

Z revolverjem v roki se je bližal sovražniku, kar je priletela bolgarska bomba in ga ranila v roko, krvaveč ni hotel zapustiti bitke, kar je ustrelil nanj neki bolgarski vojak iz zasede. Poslednje njegove besede so bile: »Ne pustite me Bolgarom!« Njegove zemske ostanke so prenesli in pokopali v Solunu.

»Poginil je Vuk, zopet je ugasnila ena zvezda, zopet se je zlomila ena sablja«, so javljali srbski časopisi. Žalost je bila splošno velika. Smrt vojvode Vuka je dirnila vsa srca, cela srbska vojska je z žalostjo klonila glavo. Kajti padel je njen največji junak, silen kakor najsišnejši grom, ki je kdaj trgal vrhove Kozjak-planine. Pred par dnevi so prepeljali zemske ostanke velikega junaka iz Skoplja v Beograd, kjer so se vršile pogrebne slavnosti ob navzočnosti mnogobrojnega občinstva.

Major Vojin Popović — četniški vojvoda Vuk.

(Konec.)

Po bitki pri Kumanovem je bil s svojimi četami v predhodnici prve armade ter se udeležil bitke pri Velesu, Mukošu, Prilepu, Bakarnem Gumnu in Bitolju, kjer je s četniki prebil nekaj časa v vodi.

Po zavzetju Bitolja se je napotil preko Resna, Ohrida, Struge in Džukusa do Elbasana, povsod pred regularnimi četami. Vuk je s svojimi četami vkorakal v vsa omenjena mesta prvi.

V srbsko-bolgarski vojni je poveleval 5. dobrovoljskim bataljonom ter se boril na srbsko-bolgarsko-turški meji. V albanski pobuni je igral vojvoda Vuk veliko vlogo in udušil pobuno v krajih okoli Bitolja, Resna, Ohrida in Struge. Za časa svetovne vojne je poveleval dobrovoljskemu od-

Razne vesti.

Število stavk v Ameriki ponehuje. Leta 1916 je bilo v Ameriki 547 stavk v kovinarski stroki l. 1922 samo še 81. V rudnikih je bilo l. 1916 416 stavk, l. 1922 le še 48. Krojaških stavk je bilo l. 1917 495, l. 1922 samo 209. V letu 1922 je bilo zaposlenih v Severni Ameriki poldrugilijon delavcev, med tem ko jih je bilo l. 1919 4 1/2 milijona.

Deklica dvakrat umrla. Angleški zdravnik Violet Winifred Leonard poroča v nekem strokovnem listu o slučaju, da je otrok pri operaciji umrl in kmalu zopet oživel. Otrok, deklica, je bila že ponovno operirana. Pri zadnji operaciji, pa ji je naenkrat zastalo srce in deklica je umrla. Srce so z roko masirali, nakar je začelo zopet biti, začetkom počasi in nejednakomerno, pozneje pa močneje in enakomerno. Bolnica je živela še 45 minut nato pa izdihnila.

Človeško telo producira alkohol. Češki profesor dr. Julij Stoklasa je pred 20. leti dokazal, da se škrob in sladkor pretvarjata v našem telesu vsled delovanja gotovih kvasov v alkohol. O tem bode predaval učeni kemik strokovnjakom v Parizu in Ameriki. Kaj bodo rekli k temu Amerikanci, kadar bodo čuli, da nosi vsak človek s seboj malo tvornico špirta?

Otrok utonil v gnojnici. V Poljanah nad Škofjo Loko je padel v gnojno jamo dveletni sinko ondotnega trafikanta in utonil.

Velik požar. V občini Ada v Vojvodini je v nedeljo izbruhnil gozdni požar v kompleksu, ki meri 6000 oralov gozda. Kljub gasilni akciji se ogenj vedno bolj razširja. Prvi dan je zgorelo čez sto oralov gozda.

Pri kuhanju žganja se opekeli. 43letni kmet Konrad Muhič v Studenich pri Poljčanah je kupal žganje, nenadoma je počila cev, vrela tekočina je brizgnila Muhiču v desno nogo in roko ter ga močno opekla.

Nov zračni rekord. Francoski vodljivi zrakoplov »Dimerite« je nastopil 25. septembra svojo pot okrog severne Afrike, 29. septembra zvečer se je vrnil na Francosko. Prevozil je 7000 kilometrov, ne da bi se spustil na tla in 108 ur nazaj ter je dosegel kar tiče časa in daljave največji svetovni rekord.

Poštne pristojbine v Nemčiji. Pismo iz Nemčije v inozemstvo je stalo do 1. oktobra le 750.000 mark. Od 1. oktobra so se pa zvišale poštne pristojbine in sicer stane porto za Nemčijo 2 milijona mark, za inozemstvo pa še enkrat toliko.

Velik kos srebrne rude so našli pred kratkim v kanadskih srebrnih rudnikih v Keely. Kos tehta nad 2 toni in vsebuje čistega srebra 600 kg. Kos ne bodo raztopili, ker ga namerava kanadska vlada spraviti kot dragocen spomin za poznejše rodove.

Strahovit požar. V bolgarskem mestu Vratca je požar upepelil čez 250 hiš, zdelo se je, da gori celo vratcansko polje. 100 ljudi je našlo smrt. Škoda je ogromna. Vzrok požara je političen. Uboga Bolgarska se ne more pomiriti in upokojiti.

Železniški listki za dijake znižani. Prometno ministrstvo je izdalo novo določbo, po kateri bodo imeli dijaki četrtinsko vožnjo po naši državi.

Saljivi Mussolini. V Turinu izhajajoči list »Piemonte« je razpisal nagrado za najboljšo definicijo o gospodu Mussoliniju. Ko je ministrski predsednik o tem zvedel, je brzojavil na prefekta v Turinu in mu ukazal, da mora izdajatelj nagrado preklicati ter je dostavil, da gospod Mussolini sam ne ve, kako je z njim. Popolnoma nemogoče je toraj, da bi ga drug boljšo poznal in podal točno definicijo. Nagrada naj se razpiše šele čez 50 let, tedaj bo definicija lažja.

Zadnji »Uradni List« prinaša splošna določila za uprave javnih bolnic v Sloveniji, razglase zdravstvenega odseka in drugih uradov.

S oletni stavec ni še videl železnice. V Moutiers je umrl 101 leto star mož kmet Friaux, ki celo življenje ni zapustil svoje vasi, ker je imel pridobitve naše dobe za hudičovo delo. Tudi v par ur oddaljeno mesto ni hotel iti, ker bi moral mimo železnice.

Čuden padec. V Trstu je padel 9-letni Nikolaj Osilla z okna tretjega nadstropja na neko leseno lopo, pokrito s tankimi deskami, ki so padec tako oblažile, da si je zlomil samo desno roko, drugače ni dobil nobene druge poškodbe.

Minister ver in duhovništvo. Ko se je razgovarjal minister ver dr. Vojislav Janjič v Subotici s svečeniki raznih veroizpovedanj glede njihovega

gmotnega položaja, so vsi tožili o slabih gmotnih razmerah. V splošno začudenje pa je izjavil rabinec Geršan, da imajo židovske cerkvene občine dovolj razpoložljivih sredstev, da lahko dobro plačujejo svoje duhovnike, zato rabini ne potrebujejo nobene materialne podpore od države. Tudi značilno izenačenje koledarjev. S 1. okt. je uvedla pravoslavna cerkev gregorijanski koledar. S tem se izenačijo tudi prazniki, kar je velikega praktičnega pomena.

Proglas Društva Rdečega Križa Srbov, Hrvatov in Slovencev. Nesreča, ki je vsled potresa zadela japonski narod, presega, po številu človeških žrtev, po ogromnosti materialne škode, po uničenju kulturnih pridobitev ki so se v dobi tisočletij z veliko težavo zbirale, ta nesreča presega vse slične nesreče kar jih zgodovina pozna. Mesta živeča tisoč let so postala v trenutkih razvaline v katerih je našlo tisočerihi bitij mučeniško smrt. V mnogih centrih, kjer je še nekaj trenutkov pred katastrofo bučalo življenje, kjer so se v nepretrgani borbi za biti ali nebiti vseh in vsakega v polnem naporu aktivnosti kresale brezštevne umske, duševne in telesne energije, v teh centrih je v enem trenutku nastala pustinja, kaos, kakoršnega zgodovina ne pomni. Kako strašni so morali biti ti trenutki in kako grozne scene so se morale odigravati! Nemogoče nam je misliti, da bi tudi junake, ki so drugače zrlj smrti v oči, te strahote ne pretresle v dno duše. Naš narod, plemenit in družaben ni nikdar zatisnil oči pred nesrečo svojih sobratov. In če je dosedaj in v tolikih prilikah pokazal s koliko nežnostjo in človekoljubnostjo zna pomagati nesrečnim in trpečim, tedaj bo tudi sedaj v tej redki priliki, ki mu jo nudi ta strašna nesreča, pokazal pred celim civilizovanim svetom svojo dobrosrčnost. Zato se obrača Glavni Odbor Društva Rdečega Križa Srbov, Hrvatov in Slovencev kot predstavnik mednarodne ustanove, ki zastopa pred vsem čisto naše ljudske interese a neguje tudi humana čuvstva napram vsem, tudi napram neprijateljem na vse državljanse naše kraljevine, na Srbe kot na Hrvate in na Slovence s prošnjo da zbirajo denarne prispevke za nesrečne Japonce. Ko je v poslednjih

vojnah stal naš narod oborožen in krvaveč na braniku naše domovine, tedaj je japonski narod preko japonskega Rdečega Križa mnogo pomagal našim borcem in našim ranjencem z bogatimi denarnimi prispevki in raznim materijalom. Glavni Odbor, ki vse to dobro ve, tega ne iznaša zato, da bi našim državljanom vzdobil še večjo željo pomagati — saj je naš narod že po prirodi nežnočuten in usmiljen — Glavni Odbor navaja to le zato, da dokumentira, kako so ustanove Rdečega Križa smatrale za svojo dolžnost, da v imenu naroda kateremu pripadajo, hite na pomoč nesrečnim in trpečim samo le zato, ker so to po usodi naši bratje. Glavni Odbor Rdečega Križa Srbov, Hrvatov in Slovencev ponovno prosi vse naše državljanse, da prihite na pomoč Japoncem ki sedaj preživljajo svoje najtežje dneve. Glavni Odbor Društva Rdečega Križa Srbov, Hrvatov in Slovencev.

18-8

Lokal odkupi brivec Koštomaj.

Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimnic. Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Posestvo

se proda v Ljubecni, zidana hiša in opekarns, 6 oralov zemljišča, njiv in travnikov. Natančneje se izve pri Franc Jesenik, Marija Dobje 18, p. Dramlje.

Na prodaj je malo

posestvo

na Blagovni, s krasnim drevoredom. Več se izve pri Kučanda Florijan, Št. Jurij ob južni železnici. 6-3

Češko

S hlačevino, modrovino, šifon, razno perilo, nogavice itd. itd. ter vse krojaške potrebščine kupite po najnižjih cenah v manufakturni in modni trgovini

Miloš Pšeničnik
(prej Karol Pajk)
Celje, Kralja Petra c. 5.
10-9

Ceno se takoj proda:

2 postelji z vlogo in žimnice, tudi posamezno, 2 mizi, 1 pisalna miza ter 1 otroško pisalno mizico. Jinder, Mariborska cesta 1.

KUPIM manje

posestvo

v lepem kraju na Sp. Štajerskem po mogočnosti blizu kolodvora. Ponudbe z natančnim opisom posestva in kraja ter cene je poslati na: Zupanc Vencelj, Faraška loka 13 pri Kranju. 2-1

OSRAM
to znamko mora nositi žarnica

Kdo hoče dobro luč nesme se bati stroškov.

OSRAM NITRA

Proda se **obiteljska hiša** v Celju ter lepa, še skoraj nova **jedilna soba** zaradi preselitve. Naslov v upravnishtvu.

Prporoča se brivnica **Matija Bukovčan,** Celje — Kralja Petra cesta 27. Prvovrstno britje in striženje las. Za dijake in otroke v torek in četrtek posebne cene. Sprejema tudi britve v brušenje.

Pristna vina

se dobe pri Ivanu Bizjak, Prešernova ulica (vhod Zagata št. 1). Cene od 32 do 52 K 10-9 liter.

Popravila
↓
pobirati nikdo ni za mene poslan

Dežnikov točno in solidno pri
E. Pečnik, Glavni trg Celje 15

najboljših kakovosti v najpopolnejši dovršenosti Ant.
Fornara
Glavni trg št. 15. Celje

JANKO LEŠNIČAR:

(Dalje.)

ČRTICE IZ ZGODOVINE ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU.

Naj se v vsaki fari založnica ali posojilnica napravi in sicer na tak način, da so vsi vložitelji primerno s svojimi vlogami zainteresirani... « Navaja v teh člankih tudi pravila čeških »založen« (smichovske). Posledice teh člankov so se kmalu pokazale: preidemo k početkom kmetijskega, ali bolje rečeno, za dobrobit vseh naših stanov zasnovanega narodnega slovenskega združništva.

IV.

V šestdesetih letih se na slovenskem Štajerskem ni le osnoval prvi nemški združni kreditni zavod v smislu Schulzejevih intencij, temveč se je osnovala tudi cela vrsta nemških hranilnic in sicer ravno v najvažnejših gospodarskih centrih dežele. Nastale so kar zaporedoma hranilnice v Mariboru, Ptuj in Radgoni (v l. 1862.), v Celju (1865), Slov. Bistrici in Slovenjgradcu (1868) in v Brežicah (1870). Boljši kakor prejšnje brezmejno privatno odušenje so ti zavodi vsekakor bili. Pri ljudstvu so si pridobili ti zavodi tudi radi tega ugled, ker so jamčile za nje bogate mestne občine, odnosno okraj, ker so vlagala vanje sodišča svoj pupilaren denar in ker so jim načelovali razni veljaki, ki so bili sicer Nemci, imeli so pa vsled svojega premoženja ali družine ugled v celi okolici. Priporočali so jih oblasti, cerkev in celo govorniki na taborih.* »Kmet je imel zategadelj,« pravi Iv. Mohorič,** »v te zavode vsled svoje gospodarske primitivnosti brezmejno zaupanje.« Bil je kajpak za to zaupanje še en razlog, ki smo ga zadugarji čutili še veliko desetletij, rekel bi, vse do danes: hranilnice so dajale v prvi vrsti hipotekni kredit, ki je stanju našega kmetijskega gospodarstva zelo ugajal. Kajti obratni kredit ugaja le intenzivnemu, modernemu kmetovanju, do katerega se pa le težko in polagoma prerivamo.

Taboritska doba je odprla marsikomu oči, v kakšni nevarnosti smo se nahajali, i nacionalno, i gospodarsko. Raičevi in pa dr. Vošnjakovi spisi so zalegli toliko, da so začeli naši domoljubi na mejah misliti na slovenske denarne zavode. To se je uresničilo z ustanovitvijo posojilnice v Ljutomeru (1872) in Sv. Jakobu v Rožni dolini (1873). Oba zavoda delujeta kot zadrugi še danes.

Dočim smo videli v Ljubljani snovati prvi, na principu samopomoči sloveči denarni zavod obrtnike, nastopijo v Ljutomeru kmetje. Sedaj že osiveli tajnik ljutomerske Okr. posojilnice v Ljutomeru, g. A. Misja*** poroča, da so bili v »osnovnem odboru« za ustanovitev ljutomerske posojilnice poleg dveh tržanov sami kmetje, med pristopivšimi člani pa prvi starosta slovenskih združnih delavcev g. Ivan Lapajne, sedaj šolski ravnatelj v pok. in načelnik Okrajne posojilnice v Krškem, Ivan Kukovec, načelnik okrajnega zastopa v Ljutomeru in posestnik istotam (dolgoletni odlični voditelj narodnega pokreta v ljutomerski okolici); Ivan Krjil, učitelj v Ljutomeru; Vid Spindler, kmet v Krapju; Josip Gomilšek, odvetniški uradnik v Ljutomeru in prvi tajnik ljutomerske posojilnice; Ivan Rajh, kmet in župan na Cvenu itd. Zavod je bil docela slovenski in je prvi nosil ime »posojilnica«. Zato mu bodi odkazano v zgodovini našega združništva posebno častno mesto. (Glej o tem tudi članek g. Lapajnetu v tem spisu.)

V.

V prejšnjih odstavkih omenjeni zavodi so bili podvrženi cesarskemu patentu iz leta 1852. Ta patent je urejeval društvene zadeve in se je po njem prve naše zadrugi smatralo za društva. Patent je imel dve slabe strani: po njem je morala država dovoliti ustanovitev kake zadrugi in jo je tudi imela pravico nadzorovati. To je bila seveda težka ovira za ustanavljanje samopomočnih

denarnih zavodov v Sloveniji. Še osem let po uvedanju združnega zakona je stavil v Celju predsednik okrožnega sodišča Heinrich registriranju celjske Posojilnice vse mogoče in nemogoče zapreke*. Rekel je: »Das Kapital und die Intelligenz in Untersteier sind deutsch und müssen deutsch bleiben«. Prvi uradni dan celjske Posojilnice se je imel vršiti dne 6. aprila 1881. In preje omenjeni Heinricher je poklical predsednika nove posojilnice Mihaela Vošnjaka ravno isti dan kot nadomestnega porotnika na sodišče, da bi se ne mogel udeležiti prvega uradnega dneva. Kako težko bi šele bilo, ako bi ostalo pri ozkosrčnem, policijskem društvenem patentu in l. 1852! Druga težava glede tega patenta pa je obstojala v tem, da niso bile urejene privatnopravne razmere pridobitnih in gospodarskih zadrug niti v katerem drugem zakonu. Določila takrat veljavnega trgovskega prava so se omejevala le na družbe, obstoječe iz gotovih oseb, kar seveda ne more veljati pri zadrugah, kojih članstvo ni omejeno na ene in iste gotove osebe**.

Takratna vlada je končno uvidela, da so te razmere nevzdržne. Tako je predložila po vzorcu enakega zakona v Prusiji z dne 4. julija 1868, ki ga je izdelal in predložil v pruskem državnem zboru sam Schulze-Delitzsch v zasedanju v letih 1868 in 1869, načrt zakona o delniških družbah in zadrugah, ki pa ni bil obravnavan. Štiri leta kasneje, to je 4. marca 1872. je vložil takratni minister za notranje zadeve pl. Lasser (ki drugače osobito nam Slovincem ni v dobrem spominu) nov zakon, ki se je tikal samo gospodarskih in pridobitnih zadrug. Debata se je sukala v poslanski zbornici okrog tega, ali se naj pripusti zadrugi z omejeno zavezo ali ne, v gosposki zbornici pa okrog vprašanja, ali naj ima država pravico na razpust zadrug ali ne. Zakonski predlog je potoval ponovno iz poslanske v gosposko zbornico in nazaj, dokler ni bilo doseženo v marcu 1873 soglasje in je bil ta, z dne 9. aprila 1873 datirani, pri nas še vedno veljavni zakon 17. maja 1873 v državnem zakoniku št. 70 razglašen. V veljavo je stopil dne 1. julija 1873. O revizijskem zakonu in o stremljenju po reformi tega zakona bom še spregovoril kasneje, že radi tega, ker je bilo precej tesno združeno s težkočami, ki so se pokazale v celjski Zvezi.

VI.

Novi združni zakon je snovanje narodnih denarnih zavodov sicer olajšal, ni ga pa posebno pospešil. Dr. Josip Vošnjak si je, kakor sem že popreje omenil, koncem 60 tih in v začetku 70 tih let mnogo prizadeval za snovanje novih zadrug. Takoj po razglasenju združnega zakona ste bili vsled njegovega dela ustanovljeni posojilnici v Mozirju (ta je bila prva kot zadruga po predpisih novega združnega zakona dne 18. avgusta 1874 registrirana) in Šoštanj (registrirana 2. oktobra l. 1874.). Sledila je Metlika, kjer je deloval za ustanovitev posojilnice povsem samostojno gosp. Kapelle (l. 1875.) in leta 1876. je bila ustanovljena »Ormoška posojilnica« v Ormožu (delo tamšnjega notarja dr. Ivana Geršaka). Od teh zadrug ne eksistira več Posojilnica v Šoštanju, ki je morala radi velikih nerednosti, povzročenih po njenem načelniku, v likvidacijo. V Ljubljani se pretvori »Obrtno pomožno društvo« v zadrugo (1874) in se ustanovi še »Hranilno in posojilno društvo« (1875). S tem je bilo organizacijsko delo 70 tih let končano. Bilo je težko:*** »V mestih in trgih se je moral organizirati razen nemškega hranilništva osebni združni kredit. Treba je bilo pridobiti s požrtvovalno agitacijo ljudstvo za novo gospodarsko organizacijo, vzgajati pojmi solidarnosti in

vzajemnosti, udejeviti zadružnost kot zahtevo razmer, vstrajati preko kriz, napadov in težkoč začetnega razvoja, vzdržati nezanesljivost in egoizem mase s previdnim ravnanjem za splošnim, enotnim ciljem«. Poleg tega so bile politične in splošno gospodarske kritike v teh letih izvanredno težke. Na Dunaju je gospodarilo Auersperg-Lasserjevo ministrstvo, ki je preganjalo v naših deželah vse, kar je bilo narodno. Vse one pravice, ki smo si jih bili priborili v uradih in šolah, so šle po vodi. V slovenski politiki je vladala apatija in nedelavnost. Poleg velikega dunajskega kraha je došel še polom zavarovalne banke »Slovenije« v Ljubljani, katerega so naši narodni nasprotniki v boju proti slovenskim denarnim zavodom temeljito izrabili. Božidar Raič piše v »Slov. Narodu« iz l. 1878., št. 34*: »Kvar za toliko lepo ime, da se je toliko napačno zlorabilo. Sedaj marsikateri vnevarnež in lahkoverni dobičnik zdihuje po krvavo in potno zasluženih izletevših peticah, pa zastoj, glas je na Slovenskem slišan, plač in joč in cvil mnogih...« Ako je padla iz ust narodnjaka, kakor je bil pokojni Raič, tako ostru beseda, kaj šele so govorili in pisali nasprotniki! Kljub temu se kaže tu in tam še nekaj poguma. »Slovenec« piše 13. marca 1879:*** »Odveč je, gledati le na propad »Slovenije«. Snovati je treba posojilnice, pogledjmo šoštanjško. Samo da se naš narod v materijalnem, gospodarskem oziru na svoje noge postavi in iztrga iz rok oderuhov in nemškutarskih ali tujih denarnih zavodov.« Osobito so kmetje padli v nezasišano revščino. Začetkom l. 1877. je bilo prodano v kostanjeviški okolici posestvo, cenjeno na 1080 goldinarjev, za 2 goldinarja davkarji v Kostanjevici, ker ni nihče licitiral... Ko se iznebimo more siromaštva, ki nas tlačijo od dobe denarnega poloma sem, še le tačas smemo upati, da se bo ljudstvo začelo zanimati tudi za politična (alias narodna) vprašanja, da si bo začelo staviti višje namene...« (»Slovenec« 28. marca 1878). Za ozdravljenje takih razmer je bil potreben cel mož, ne mož besed, temveč mož dejanja.

VII.

In došel je Slovincem v osebi »očeta slovenskega združništva« — Mihaela Vošnjaka. Dokaj obširen njegov životopis se nahaja že v knjigi »Dvajsetletnica Zveze slovenskih posojilnic v Celju« od strani 26 naprej. Ker je ta knjiga že pošla, ponovim vsaj glavne podatke.

Mihael Vošnjak je bil rojen 18. septembra 1837 kot mlajši brat preje večkrat omenjenega znamenitega slovenskega politika dr. Josipa Vošnjaka. Stariši so se bavili z usnjarijo; ta obrt je ostala v rodbini do danes in se je celo razvila v veliko industrijo. Burne dni l. 1848. je doživel Mihael Vošnjak kot dijak v Celju. Nosil je takrat na čepici slovensko kokardo in »demonstriral« s tovariši vred po celjskih ulicah. Iz Celja je prišel M. Vošnjak na višje študije v Gradec in na Dunaj, kjer je l. 1857. dovršil politehniko ter se je kot inženjer posvetil železniški službi. Bil je izvrsten matematik in se je že kot dijak skoraj izključno zanimal za gospodarska vprašanja. V železniški službi je ostal Mihael Vošnjak od leta 1858. do 1879., ko je šel radi bolehnosti v pokoj in se je kot upokojenec stalno naselil v Celju. S temi se prične njegovo delovanje na gospodarskem polju.

Že v prejšnjih poglavjih sem skušal podati neko splošno sliko žalostnega stanja, v katerem se je nahajalo naše gospodarstvo koncem 70 tih let. Mihael Vošnjak je kot realist in globoko gospodarsko naobražen človek takoj uvidel, kje treba začeti z delom.

* Dr. Iv. Prijatelj: Janko Kersnik in njega doba, VI-11, 81 in sledeče.

** Dr. Ivan Prijatelj: Ravno tam.

(Dalje prihodnjič.)

Pietarje

izurjene, sprejema proti dobri plači od komada Pletarna v Strnišču, Slovenija f. z. o. z. Stanovanje preskrbljeno. 5-5 Delo stalno.

Doznikama Jos. Manich

Kralja Pe- Celje Bivša Graška ul. tra c. 15.

priporoča svojo bogato zalogo **dežnikov** domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa pravila točno in solidno. 22

»LASTNI DOM« V CELJU

registrirana kredita in stavbena zadruga z omejeno zavezo, Prešernova ul. 15.

Sprejema hran. vloge in jih obr. po 6 1/2% to je 6 50 Din od sto, proti odpovedi do 8 Din od sto. Pri večjih naložbah po dogovoru Remni davek plača zadruga, ter se ne zaračuni vlagateljem!

Dobro vpeljana zavarovalnica
oddaja

glavno zastopstvo

za celo Savinjsko dolino. Služba
nudi lepo eksistenco. Ponudbe
je takoj staviti na upravištvu.

JETIKA!

Dr. Pečnik zdravi bolne na
pljučah vsaki petek tudi v čet-
tek v Št. Jurju ob juž. železnici.
Čitajte njegove 3 knjige o jetiki.

Priporočam svojo bogato zalogo spalnih in
jedilnih sob ter raznega novega pohištva.

Marija Baumgartner
Celje, Gosposka ulica šte. 25.

Priporoča
se fotografski in umetno slikarski
atelje za modern portret in industrijo

Avg. ČERNE, Celje
Ljubljanska cesta šte. 10.

Poveča in slika po vsaki sliki in po
naravi v olju, akvarel, pastel, tuš in
krajon. Slika in založi razgledni-
ce od 1000 kom. naprej v eno- in
tribarvnem tisku. Restavrira stare
slike, umetnine za muzeje, galerije,
cerkve, privat, itd. Pridem tudi na dom.
(Za fotografe popust). Slike za legi-
timacije se dobe najhitreje! 18-5
Posebnost A. Černe, patent slikarstvo.

Med. univ. dr. Ferdo Korun

praktični zdravnik v **Šoštanju** ordinira vsak dan v hotelu
„Jugoslavija“ II. nadstr.

Primarij dr. Raišp zopet ordinira.

Zahvala.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so nam
izkazali tako prisrčno in tolažilno sočutje povodom prebridke
izgube našega nepozabnega očeta, gospoda

Franca Mravljaka

veleposestnika in župana pri Sv. Antonu na Pohorju

se tem potom iskreno zahvaljujemo. Posebno hvaležnost in za-
hvalo dolgujemo č. duhovščini, gg. govornikom, Sokolom in pev-
cem za pretresljive žalostinke, zastopnikom uradov, korporacijam
šol, sploh vsem, ki so darovali pokojnemu krasne vence ter ga
s tako veliko ljubeznijo in sočustvovanjem na spremili njegovi
zadnji poti.

Sv. Anton na Pohorju - Vuhred - Celje, dne 4. okt. 1923.

Rodbina Mravljak.

Oglejte si
manufakturno
trgovino

J. KUDIŠ Gaberje št. 3

(gostilna Plevčak) nasproti Mestnega mlina

NA DROBNO!

55 50-42

NA DEBELO!

PRIPOROČA

svojim cenjenim odjemalcem veliko množino ino-
zemskega blaga kakor sukno za moške in žen-
ske obleke, cefir, šifon, vse krojaške potrebšči-
ne ter raznovrstno manufakturno blago po zelo

nizkih cenah.

Oblastv. koncesijonirana posredovalnica za promet z realitetami

A. P. ARZENŠEK IN DRUGOVI

d. z o. z.

CELJE :: Kralja Petra cesta 22 :: **CELJE**

Posreduje pri prodaji ozir. nakupu zemljišč, hiš, vil, gradov, velikih in
malih posestev, industrijskih podjetij itd., itd. vestno in točno. 50-19

Razprodaja vozov

polkritih, lovskih, družinskih eno in dvovprežnih, radi velike zaloge

po zelo znižanih cenah

Jos. Stupica, Ljubljana

Slomškova ulica 6.

Istotam se proda tudi več avtomobilov in 3 denarne blagajne.

Slavenska banka d. d. Zagreb

Delniška glavica in rezerve
Din 50,000,000.—

Podružnica Celje

Vioge čez dinarjev
125,000,000.—

Rezerve preko Din 12,500,000.—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod na Savi, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska
Sobota, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Šabac, Vršac, Wien, Novi Sad.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslovanska industrijska banka d. d. Split;

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vajenec

poštenih starišev se sprejme takoj pri
Josip Zabukošek, krojaški moj-
ster v Celju, Glavni trg. 2-1

Ant. Lečnik

Orar in juvelir
Celje, Glavni trg št. 4
(prej Pacchiaffo). 66

Proda se

umetni mlin

na stalni, močni vodi. Naslov v upravi. 2-2

Nočnega čuvaja treznega pošte-
nega, in
kočijaža in hlapca h konjem
sprejme

Majdič, Sp. Hudinja.

Pes in volk.

Paul Margueritte — J. Napotnik.

Noč je bila svetla, kopala se je v mesečini kot v čisti vodi. Skozi napol odprta okna je prihajal sveži zrak. Doktor Ludeau ni spal, dasi je bil utrujen. Imel je še pred očmi zelene travnike in pisane cvetlice, posejane po njih. Ves je bil še prevzet od pomladanskega solnca, v očeh je še čutil vedro jasnino neba in lahke, brze oblacke pod njim.

Na Rjavcu, svojem starem konju, je obiskal tega dne pet vasi; zatisnil je oči očetu Lemotu, sedemdesetletnemu starčku, ki je umrl mirno in udano; bil je pri rojstvu deklice, petega otroka, ki ga je imela Ravodovka; skoro ves svoj denar pa je pustil pri revnih Sorikodovih, katerim je gospodar grozil, da jih iztira iz hiše. Tako je opravil svojo dolžnost danes, kakor jo bode jutri. Daleč okoli so ga čislali radi njegove požrtvovalnosti in dobrega srca. Lahko se je z mirno vestjo vračal domov v svojo posteljo.

Danes pa ni mogel zaspati. Duhal je vonj rož iz vrta; slišal je tihe stopinje svojega psa Blaka iz dvorišča. Blak ga je stražil zvesto v tej samotni hišici na koncu vasi. Vendar pa ga je njegova gospodinja, mati Rahinovka, predno je zvečer odšla, opozorila na odkrušeno kamenje v zidu, ki je ločil hlev od dvorišča. »Kak potepuh! Polno jih je po okraju,« je dejala.

Nič strahu, če je na straži Blak, ki je udan, ki ni bojzljiv, ki ne pozna biča, a razume na besedo. Skoro človek, kar se tiče razuma, kar značaja, še več.

Naenkrat je Blak zalajal, silno in grozeče. Temu je sledil ljut in bolesten krik. Nekje se je zlomila veja... Zdravnik je skočil iz postelje, se naglo oblekel, zgrabil za okovano gorjačo in planil na dvorišče.

»Blak, pojdi sem!«

Toda Blak ga ni slušal. Skakal je okoli lipe, na kateri je čepelo nekaj črnega, kakor zviti in temen klopčič, iz katerega se je zasvetil nož. Zdravnik je prižgal svetilko in posvetil na drevo; ugledal je človeka, bradatega in prestrašenega, ki je škripal z zobmi in si

vendar ni upal pobegniti. V očeh se mu je zasvetilo poželjenje planiti dol in ubijati. Nož se mu je tresel v desnici; iz levice, kjer ga je bil ugriznil Blak, mu je curljala kri. Bil je kakor volk v pasti.

»Odkod prihajate?« je zaklical doktor in se približal. »Kako ste prišli notri?«

Mož ni odgovoril. Odkrušeno kamenje v zidu ga je obtoževalo. Prišel je krast, mogoče tudi ubijati. Da ni bilo Blaka...

»Vrzite proč svoj nož,« je nadaljeval zdravnik. Mož je molčal. Končno pa je rekel s hripavim glasom: »Pokličite svojega psa! Raztrgal mi je roko!«

Zdravnik je poklical psa in rekel, ko se je neznanec še obotavljal: »Pes vam ne bo storil nič več žalega, tudi jaz ne. Vrzite nož proč in obrnite svoje žepe!«

Mož je ubogal, nož se je zapilil v zemljo, padlo je še dleto in pila. Doktor je pobral vse in rekel: »Zdaj pa zlezite dol! Blak, lezi!«

Pes je legel renčaje. Ko se je mož spustil na zemljo, se je zdravnikov glas spremenil: zdaj je videl pred seboj le človeka, nesrečneža.

»Zakaj ste prišli tod? Lahko bi bili potrkali na vrata ob cesti, ali pa na okno. Nisem spal, bil bi vam odprl. Izvolili ste si slabo pot.«

Resno, pa vendar blagohotno je nadaljeval:

»Prišli ste kot sovražnik, zato vas je Blak ugriznil. Če bi bili prišli kot prijatelj, bi se vam bil dobrikal. Kaj ne, Blak?«

Prijel je moža za krvavečo roko in jo pötipal: »O, tudi na laktu! Dva silna ugriza; da vas ni drevo rešilo...« In kot zdravnik, ki zdravi, ki lajša trpljenje, je dodal: »Obvezati Vas hočem.«

Predno se je mož zdramil iz začudenja, ga je zdravnik porinil v sobo, mu nato izmil rane in povil roko z vato in platnom. In roka, ki je hotela ubijati, je bila zdaj nerodna in okorna kakor puža v povojih.

»Ste li tačni?« je vprašal zdravnik. Ne da bi čakal odgovora, mu je ponudil stol.

Iz omarice je vzel kruha, ostanek

mrzle pečenke in načeto steklenico. Položil je pred moža krožnik in vilice. Videč, da si ne more pomagati z eno roko, mu je odlomil kruha, razrezal meso in mu natočil vina:

»Jajte in pijte, kolikor vam je drago!«

Divje poteze na neznančevem obrazu so se spremenile v potrto ponižnost. Pogledal je na meso, vino in na zdravnika, ki ga je opazoval z žalostnim, a dobrohotnim obrazom, in na Blaka, ki je ležal na tleh in ga še vedno nezaupno motril. Počasi je začel jesti. Toda kmalu ni mogel več požirati, meso mu je obtičalo v grlu. Zdravnik mu je ponudil kozarec:

»Pijte, prijatelj!«

Toda mož ni mogel piti. Težek vzdih se mu je izvil iz prsi in dve debeli solzi sta mu spolzeli na brado. Poskusil se je nasmehljati. Z roko si je otrl oči in je rekel s čudno ironijo, kakor to store včasih reveži:

»Da, gotovo, zgrešil sem pot. Po noči ni dovolj svetlo.«

Zdravnik je prikimal, njegovo usmiljenje se je še poglobilo: »Da, ni dovolj svetlo po noči... Koliko je mračnih vesti, koliko teme v srcih, ki bi jo mogoče pregnalo nekoliko jutranje zore, nekoliko človeške pravičnosti in usmiljenja. — Hočete li zdaj spat? Odidete lahko jutri.«

Nezaupanje se je zaiskrilo v neznančevem pogledu: »Če ste tako dobri, da mi dovolite oditi — rajše takoj.«

»Hočete denarja? Tu imate!« Dal mu je v roko dva novca po pet frankov. Reveža je to tako ganilo, da se niti zahvaliti ni mogel.

Zdravnik ga je spremil do vrat in odprl. Cesta je bila bela in sadonosnik v cvetju. Noč je bila mila in polna vonja rož iz vrta. Vsa ta sladkost je mehčala srce. Potepuh je bil vsega pomilovanja vreden radi svoje obvezane roke in sključenega hrbta. Blak ga je motril tiho in resno. Zdravnik pa je rekel prijateljsko, božajoč Blaka po glavi:

»Prihodnjič potrkajte na vrata! Zdaj veste za pravo pot.«

MAKS ZABUKOŠEK

krojaški mojster

Celje — Cankarjeva ulica 2
se priporoča. 10-8

Priporočam se za izdelovanje

modernega pohištva

iz vsakovrstnega tuzemskega, kakor tudi inozemskega lesa. Brza in solidna postrežba. 10letna garancija in veliko znižane cene. **Spalne sobe vedno v zalogi!**

Franjo Korun (Wagner)

Št. Jurij ob Taboru (S. d.).

Križevska opekarna

A. LUMIR & DRUG, LJUBLJANA nudi

vsakovrstno prima opeko

po konkurenčnih cenah.

11-9 Pisarna: Ljubljana, Prule 19.

Enkrot

za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina R. Stermečki, Celje, ako hočete res dobro in poceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vsa modno robo za dame in gospode. — Trgovci engros-cene.

Hranilnica mestne občine Celje

naznanja svojim vložnikom, da obrestuje od dne 1. julija 1923 naprej hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu po

6%

oziroma (vezane) po **6½** in **7%**

Večje in trajne vloge po dogovoru tudi višje.

Upravni svet.

CELJSKA POSOŽILNICA

..... **NARODNI DOM (NA OGLU).** .....

Stanje hranilnih vlog Din 25,000.000.

Sprejema vloge proti najugodnejšem obrestovanju
in točnemu izplačevanju.

Obavlja vse denarne posle najkulantneje.

Najmočnejši denarni zavod na Štajerskem.

Telefon števil. 75 in 76

Podružnica

Brzojavni naslov:
Ljubljanska banka, Celje

Ljubljanske kreditne banke v Celju

Delniška glavnica in rezervni zakladi okrog Din 45,000.000.--

se priporoča za vse v bančno stroko
spadajoče posle. Obrestuje vloge naju-
godneje. Prodaja srečke razred. loterije

Centrala v Ljubljani

Podružnice: Brežice, Gorica, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Sarajevo, Split, Trst.